

Лекція 3. «Обладнання для транспортування сировини , тари і продукції»

План

1. Обладнання для транспортування сировини.
2. Транспортери.
3. Пневматичне транспортування.
4. Елеватори.
5. Розрахунок продуктивності транспортерів.

1. Обладнання для транспортування сировини.

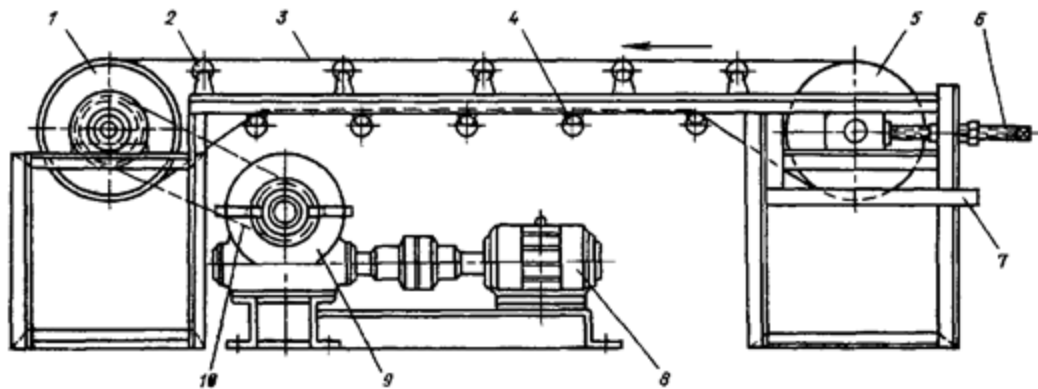
Обладнання для транспортування сировини, тари і продукції відноситься до загальнозаводського обладнання, яке забезпечує безперервність і ритмічність роботи технологічних ліній.

До транспортуючих машин відносяться: транспортери і елеватори в гнучким і жорстким тяговим органом (стрічкові , ланцюгові, гвинтові та ін.), обладнання пневматичного, гідравлічного транспорту підйомно-транспортне обладнання. Робота цих машин характеризується тим, що в залежності від характеру продукту вантажний потік може транспортуватися безперервне у вигляді суцільної маси продукту, а також у вигляді окремих порцій продукту чи окремих штучних вантажів. Транспортуючі машини легко піддаються автоматизації. Переміщення продукту проводиться на переробних підприємствах горизонтально під кутом і вертикально.

2. Транспортери.

Стрічковий транспортер /мал.1/ складається з двох барабанів привідного 1 та веденого-натяжного 5, на які натягується безкінечна стрічка 3. Для запобігання прогинання робочої і холостої вітки стрічки під нею встановлюються опорні ролики 2 і 4. Привід транспортера здійснюється від електродвигуна 8 чере редуктор 9 через ремінну, ланцюгову або зубчатую

передачу 10. Всі елементи транспортера монтуються на опорній станині 7, яка виготовляється із конструкційної стажі кутового або швелерного профілю. Станини транспортерів більшої довжини виготовляються у вигляді окремих секцій, які можуть з'єднуватися між собою болтами, заклепками або зваркою.

Мал.1 Стрічковий транспортер.

1. привідний барабан	6. Натяжний пристрій
2. опорні ролики	7. станина
3. стрічка	8. електродвигун
4. опорні ролики	9. редуктор
5. ведений барабан	10. ланцюгова передача

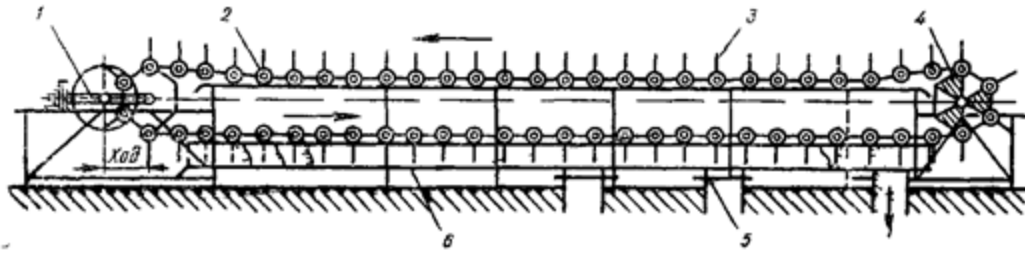
Для запобігання прогинання робочої і холостої вітки стрічки під нею встановлюються опорні ролики 2 і 4. Привід транспортера здійснюється від електродвигуна 8 через редуктор 9 через ремінну, ланцюгову або зубчасту передачу 10. Всі елементи транспортера монтуються на опорній станині 7, яка виготовляється із конструкційної стажі кутового або швелерного профілю. Станини транспортерів більшої довжини виготовляються у вигляді окремих секцій, які можуть з'єднуватися між собою болтами, заклепками або зваркою. Елемент стрічкового транспортера, який складається в привідного барабана 1, приводи і опорної станини, називається привідною

станцією, а елемент, який складається з веденого барабана 5 і натяжного пристрою 6 - натяжною станцією. Привідна станція встановлюється в кінці транспортера, де проходять вивантаження продукту.

В якості гнучкого тягового органу в стрічкових транспортерах застосовуються бавовняні, прогумовані, гумові і металеві стрічки. Стрічки вибираються в залежності від роду вантажу, температури і вологості середовища. Бавовняні-стрічки застосовують для транспортування вантажів в сухих середовищах при температурі не вище 45 °С. Найбільш широке використовують прогумовані стрічки, основою яких є бавовняна тканина - бельтинг та шнурова тканина, прошарована, вулканізованою гумою - ці стрічки можуть використовуватися у середовищі з підвищеною температурою і вологістю; при необхідності переміщення вантажів у гарячих середовищах (до 300 °С) застосовуються сталеві суцільні стрічки, стрічки з нержавіючої сталі, товщиною 0,6-1,4 мм.

Ширина транспортерної стрічки повинна бути на 50-100 мм. більше ширини вантажу, який переміщається. Швидкість стрічки залежить від продуктивності транспортера, виду вантажу і умов роботи та знаходиться в межах 0,1-1,5 м/с.

Для створення необхідного зчеплення стрічки з привідним барабаном, компенсації витягування стрічки і відповідно зменшення її провисання між опорними роликami застосовуються гвинтові і вагові натяжні пристрої, які встановлюються в місцях мінімального натягу стрічки або там, де зручніше їх обслуговувати. Гвинтові пристрої застосовують в транспортерах довжиною до 50 м. Вони більш компактні, але потребують періодичного натягування стрічки, обертанням гвинта. Вагові пристрої застосовуються в транспортерах більше 50 м. Вони більш громіздкі, але забезпечують постійний натяг стрічки. В залежності від напрямку переміщення вантажу, а також завантажувач і вивантаження матеріалу стрічкові транспортери можуть бути горизонтальними, похилими, горизонтально-похилими з декількома перегинами стрічки і т.д. Для переміщення вантажів під кутом до горизонту, який перевищує кут тертя для даного вантажу, на транспортній стрічці закріплюють металеві або дерев'яної накладки.

Мал.2 Скребоквий транспортер

1. натяжна станція	4. привідна станція
2. ланцюг	5. засувка
3. скребки	6. жолоб

Ланцюгові транспортери застосовуються для переміщення сипких і штучних вантажів: муки, цукрового піску, напівфабрикатів, готових виробів і тари у вигляді лотків і ящиків. Часте ланцюгові транспортери застосовуються для виконання технологічних функцій: для випікання і сушіння виробів і т.п.

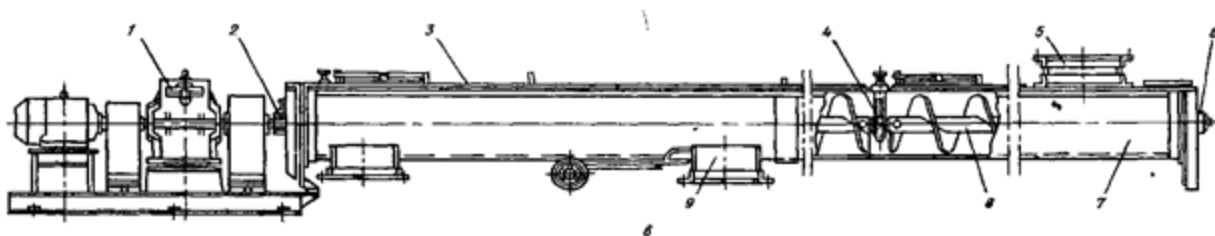
Тяговим органом ланцюгових транспортерів є ланцюги різного типу, які натягуються на ведучі і ведені зірочки. Привід здійснюється від електродвигуна через циліндричний або черв'ячний редуктор і зубчасту або ланцюгову передачу. Привідна станція встановлюється з того боку куди переміщується вантаж.

Натяжний пристрій в ланцюгових транспортерах переважно гвинтовий.

По характеру робочих органів транспортери поділяються на скребкові, ковшові, люлькові, пластинчаті.

Скребоквий транспортер для переміщення сипких матеріалів /мал.2/ складається з привідної 4 і натяжної 1 станцій, між якими розміщується тяговий шарнірний ланцюг 2 зі скребками 3. Робочою може бути як верхня так і нижня вітки /на малюнку тільки нижня/. Скребки переміщують вантаж у жолобі 6 до розвантажувальних отворів, які перекриваються засувками 5. Конфігурація скребка і ж доба повинні відповідати один-одному. Найкращою конструкцією скребкового транспортера є така, в якій тяговий орган не

занурений в продукт що транспортується. Зазор між стінками жолоба і скребками не повинен перевищувати 3-6 мм.

Мал.3 Гвинтовий транспортер.

1. привід	6. гайка
2. вал	7. жолоб
3. кришка	8. вал
4. хомут	9. вікна
5. патрубок	

Гвинтові транспортери /шнеки/ широко використовуються для переміщення сипких і в'язких матеріалів /мука, цукровий пісок, тісто/ в горизонтальному і похилому напрямках.

Робочим органом транспортера /мал.3/ є гвинт з правим або лівим напрямом витків, які закріплюються на валу 8 і приводяться в рух від приводу 1. Гвинт розміщується в трубі або жолобі 7, виготовленому з листової сталі товщиною 1,5-2 мм. Гвинти транспортерів, які мають довжину більше 2,5 м. Виготовляють у вигляді окремих секцій довжиною 1,5-3 м., які з'єднуються між собою валиком і болтами. Жолоб закривається кришкою 3, яка затягується болтами через ущільнюючі прокладки. Продукт подається через патрубок 5 а вивантаження в будь-якій точці по довжині транспортера через вікна 9 у дні жолоба.

Гвинтові транспортери застосовують як індивідуальні транспортуючі пристрої, довжиною до 60 м. і у вигляді елементів технологічного обладнання /тістомісильні машини безперервної дії, змішувачі і т.п./, виконуючи в певних випадках технологічні операції.

3. Пневматичне транспортування.

Пневматичним транспортуванням називають транспортування вантажів трубах в суміші з повітрям або під тиском повітря. Таким чином переміщують сипучі вантажі: муку, крупу і т.п.

По характеру роботи пневматичні установки бувають всмоктувальні, в продуктопроводах яких створюється вакуум; нагнітальними - в продуктопроводах яких створюється надлишковий тиск; змішаного типу ще об'єднує перші два типи.

Всмоктувальні установки транспортують продукт в результаті утворення в продуктопроводі розрідження і всмоктування в нього атмосферного повітря вакуум насосом. Нагнітальні установки працюють за рахунок нагнітання стисненого повітря в продуктопровід за допомогою компресора. Змішані установки дозволяють збирати продукт з декількох пунктів навантажування і подавати його в декілька пунктів розвантаження.

4. Елеватори.

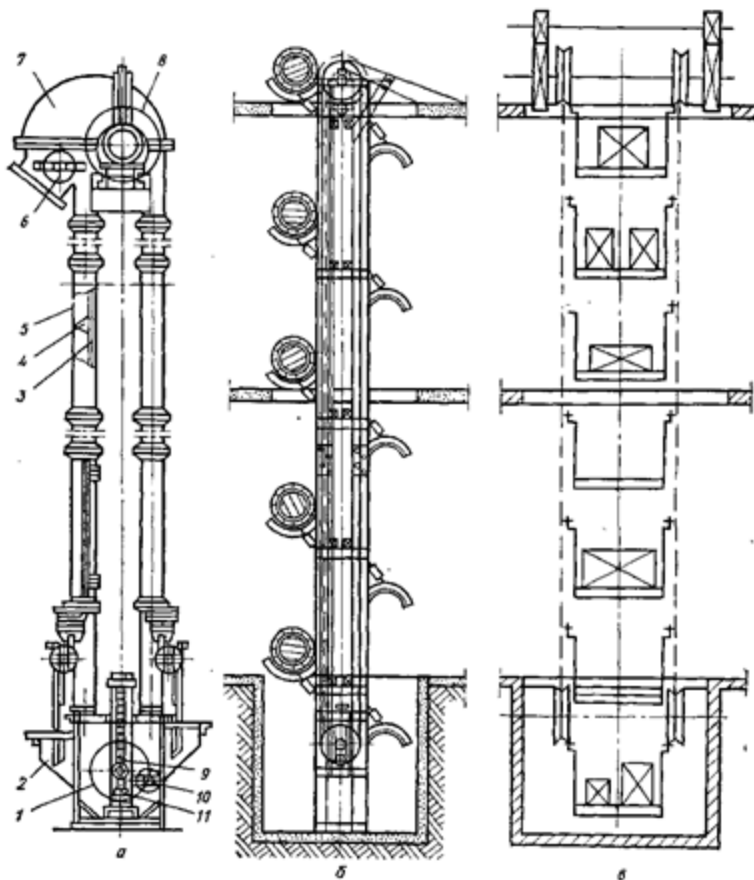
До транспортуючого обладнання, яке переміщує штучні, кускові і сипучі вантажі у вертикальному напрямі відносяться елеватори. По конструкції вони можуть бути ковшовими і люльковими /з жорстким або шарнірним кріпленням люльок/. Тяговими органами в елеваторах можуть бути бавовняні прогумовані стрічки та втулочно-роликові ланцюги.

Ковшовий елеватор /норія/ складається з башмака 2, труб 5, верхньої головки 7 і стрічки 3 з ковшами 4. В башмаці і верхній головці розміщені вали з надітими на них шківками 1 і 8 на які натягнута стрічка 3. Для рівномірної подачі продукту в ковшовий елеватор в башмаку знаходиться дозатор, який приводиться в рух від валу башмака норії. Продукт може також подаватися шнековим конвеєром, через отвір 10 /мал.4а/.

Натяг стрічки в процесі експлуатації проводиться переміщенням вниз підшипників 9 башмака гвинтовим пристосуванням 11.

Корпус елеватора виготовляється з металу, ковші в залежності від призначення елеватора можуть бути і з металу та пластмаси і мати різну місткість.

На малюнку 4б зображений ланцюговий люльковий елеватор з жорстким кріпленням захватів. Конфігурація і конструкція захвату залежить від важелів, які переміщуються. На малюнку 4в зображений ланцюговий елеватор з шарнірним кріпленням люльок, який забезпечує переміщення вантажів, що разом з люлькою знаходяться у просторі в одному положенні. Такі елеватори дозволяють проводити завантаження і розвантаження продукту в будь-якому місці по висоті. При регулюванні приводних і натяжних станцій транспортерів необхідно слідкувати за тим, щоб поздовжні осі барабанів і зірочок були перпендикулярні осі конвеєра, а середина барабанів співпадає з цією віссю. Полотно стрічкових транспортерів повинно бути точно і якісно вите, а його натяг треба проводити рівномірно з навантаженням, ще не перевищує розривне зусилля.

Мал.4 Елеватори:

а-ковшовий,

1. шків	6. кран	11. гвинтове пристосування
2. башмак	7. верхня головка	
3. стрічка	8. шків	
4. ковші	9. підшипник	
5. труба	10. отвір	

*б-люльковий з жорстким кріпленням захватів;
в-люльковий з шарнірним кріпленням люльок.*

5. Розрахунок продуктивності транспортерів.

Продуктивність стрічкового транспортера Π (т/год.) визначаємо за формулою:

$$\Pi = 3600 F r J$$

де, F – площа поперечного перерізу матеріалу на стрічці, м;

r - густина матеріалу, т/м³;

J - швидкість стрічки, м/с.

Продуктивність скребкового транспортера Π (т/год.) визначаємо за формулою:

$$\Pi = B h \gamma J k$$

де, B – ширина скребка, м;

h – висота скребка, м;

γ - коефіцієнт наповнення жолобу, $\gamma = 0,8$;

J - швидкість транспортера, м/с;

r - густина матеріалу, т/м³;

k – коефіцієнт завантаження.

Запитання для контролю знань

Які машини належать до транспортуючих?

Чим характеризується робота транспортуючих машин?

Яка будова і принцип роботи стрічкового, ланцюгового та стрічкового транспортерів?

Які стрічки використовують для транспортування вантажів у стрічкових транспортерах?

Для чого призначені елеватори, їх класифікація?

Що таке пневматичне транспортування?

Який принцип роботи пневматичних транспортувальних машин?

Як проводять розрахунок продуктивності транспортерів?

